

Волинський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра економіки, підприємництва та маркетингу

АЛЛА СУР'ЯК

МІКРОЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ РИНКУ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ

Методичні вказівки до практичних занять

ЛУЦЬК

2023

УДК 330.101

C-90

Рекомендовано до друку науково-методичною радою Волинського національного університету імені Лесі Українки (протокол протокол №10 від 21.06.2023 р.)

Черчик Л. М. – д.е.н., проф., завідувач кафедри менеджменту та адміністрування Волинського національного університету імені Лесі Українки

Сур'як А. В.

C-90 Мікроекономічний аналіз ринку природних ресурсів: методичні вказівки. Луцьк : Вид-во КП ІА «Волиньенергософт», 2023. 60 с.

Методичні вказівки призначені для набуття вмінь і навичок з освітнього компонента «Мікроекономічний аналіз ринку природних ресурсів».

Рекомендовано студентам 1 курсу галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», освітньої – професійної програми «Економіка довкілля та природних ресурсів» магістерського рівня підготовки

УДК 330.101

© Сур'як А. В., 2023

© Волинський національний
університет імені Лесі Українки, 2023

ЗМІСТ

Передмова.....	4
Структура освітнього компонента.....	6
Практичне заняття № 1. Мікроекономічний аналіз: принципи і методи дослідження.....	8
Практичне заняття № 2. Маржиналізм у теорії поведінки споживача природних ресурсів.....	12
Практичне заняття № 3. Теорія поведінки споживача: природних ресурсів ординалістська концепція.....	16
Практичне заняття № 4. Показники ринку природних ресурсів та методи їх аналізу на мікрорівні	20
Практичне заняття № 5. Мікроекономічна модель ринку природних ресурсів	24
Практичне заняття № 6. Стратегія поведінки суб'єктів ринку природних ресурсів та контракти	28
Практичне заняття №7. Аналіз поведінки споживача природних ресурсів на ринку.	32
Практичне заняття № 8. Аналіз поведінки суб'єктів ринку природних ресурсів в ідеальних ринкових структурах	36
Практичне заняття № 9. Аналіз поведінки суб'єктів ринку природних ресурсів в реальних ринкових структурах.....	40
Практичне заняття № 10. Власник природних ресурсів на ринку ресурсів	44
Практичне заняття № 11. Вплив держави на поведінку суб'єктів ринку природних ресурсів	48
Практичне заняття № 12. Розвиток поведінки суб'єктів ринку природних ресурсів та її вплив на поведінку споживача природних ресурсів.....	52
Перелік питань для контролю знань.....	56
Рекомендована література.....	59

ПЕРЕДМОВА

Освітній компонент "Мікроекономічний аналіз ринку природних ресурсів" спрямований на вивчення економіко-організаційних закономірностей, що визначають функціонування ринку природних ресурсів. Його завдання це цілісне формуванні здобувачами освіти знань і практичних навичок аналізу економічних процесів, на мікрорівні з використання природних ресурсів для досягнення ефективності діяльності.

Процес навчання включає в себе наступні етапи:

1. Вивчення попиту і пропозиції природних ресурсів.
2. Ознайомлення з теорією невідтворювальних природних ресурсів.
3. Оволодіння методикою оцінки природних ресурсів.
4. Знайомство з методами державного регулювання ринку природних ресурсів.

Вивчення освітнього компонента "Мікроекономічний аналіз ринку природних ресурсів" є основою для поглибленого вивчення інших вибіркових освітніх компонентів, освітньо-професійної програми Економіка довкілля та природних ресурсів.

Згідно з навчальним планом, освітній компонент "Мікроекономічний аналіз ринку природних ресурсів" вивчається протягом одного семестру і включає лекції, практичні заняття та самостійну роботу здобувачів освіти. Оцінювання здійснюється через підсумковий контроль у формі заліку та поточний контроль, що включає перевірку теоретичних знань та виконання модульних контрольних робіт.

Практичні заняття є важливою формою навчання, яка дозволяє закріпити та поглибити теоретичні знання, отримані на лекціях і в результаті самостійного вивчення літератури.

Методичні вказівки містять завдання та поради щодо виконання практичних занять, а також перелік рекомендованої літератури та питань для обговорення. Зміст практичних занять визначається враховуючи кількість годин, визначених для

вивчення освітнього компонента. "Мікроекономічний аналіз ринку природних ресурсів" розбивається на три змістові модулі, всі теми лекційних занять обговорюються на практичних заняттях.

Загальні компетенції

ЗК1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК8. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні

Фахові компетенції

СК1. Здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для обґрунтування стратегії розвитку економічних суб'єктів та пов'язаних з цим управлінських рішень.

СК3. Здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки.

СК4. Здатність використовувати сучасні інформаційні технології, методи та прийоми дослідження економічних та соціальних процесів, адекватні встановленим потребам дослідження.

СК6. Здатність формулювати професійні задачі в сфері економіки та розв'язувати їх, обираючи належні напрями і відповідні методи для їх розв'язання, беручи до уваги наявні ресурси.

СК7. Здатність обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання.

СК8. Здатність оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.

Програмні результати навчання

ПРН.1. Формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем.

ПРН.2. Розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності.

ПРН.7. Обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати пропонувані рішення на основі релевантних даних та наукових і прикладних досліджень.

ПРН.8. Збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань.

ПРН.9. Приймати ефективні рішення за невизначених умов і вимог, що потребують застосування нових підходів, методів та інструментарію соціально-економічних досліджень.

ПРН.12. Обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання, враховуючи цілі, ресурси, обмеження та ризики.

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Пр.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Основи мікроекономічного аналізу ринку природних ресурсів : принципи, методи, показники і школи						
Тема 1 Мікроекономічний аналіз: принципи і методи дослідження	8	1	1	6	-	О,ДС,ДБ РМГ / 5
Тема 2. Маржиналізм у теорії поведінки споживача природних ресурсів	8	1	1	6	-	О,ДС,ДБ РМГ / 5
Тема 3. Теорія поведінки споживача: природних ресурсів ординалістська концепція .	11	2	2	6	1	О,ДС,ДБ РМГ / 5
Тема 4. Показники ринку природних ресурсів та методи їх аналізу на мікрорівні	11	2	2	6	1	О,ДС,ДБ РМГ / 5
Разом за модулем 1	38	6	6	24	2	20

Змістовий модуль 2. Суб'єкти в реальних ринкових структурах, ринок ресурсів та загальна рівновага						
Тема 5. Мікроекономічна модель ринку природних ресурсів	9	1	1	6	1	О,ДС,Р/5
Тема 6. Стратегія поведінки суб'єктів ринку природних ресурсів та контракти.	8	1	1	6	-	О,ДС,ДБ РМГ / 5
Тема 7. Аналіз поведінки споживача природних ресурсів на ринку	11	2	2	6	1	О,ДС,ДБ РМГ / 5
Тема 8. Аналіз поведінки суб'єктів ринку природних ресурсів в ідеальних ринкових структурах	11	2	2	6	1	О,Т,РЗ/ 5
Разом за модулем 2	39	6	6	24	3	20
Змістовий модуль 3 Аналіз поведінки суб'єктів ринку природних ресурсів та поведінка споживача природних ресурсів						
Тема 9. Аналіз поведінки суб'єктів ринку природних ресурсів в реальних ринкових структурах	11	2	2	6	1	О,Т,Р, РЗ/ 5
Тема 10 Власник природних ресурсів на ринку ресурсів	10	2	2	6	-	О,ДС, ДБ,Р/ 5
Тема 11. Вплив держави на поведінку суб'єктів ринку природних ресурсів	11	2	2	6	1	О,ДС,Р/ 5
Тема 12 Розвиток поведінки суб'єктів ринку природних ресурсів та її вплив на поведінку споживача природних ресурсів.	11	2	2	6	1	О,ДС, Р ДБ,/ 5
Разом за модулем 3	43	8	8	24	3	20
Модульні контрольні роботи теми 1-12						40 / кожна робота окремо 10. 15.15
Всього годин / Балів	120	20	20	72	8	100

Методи контролю *: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв'язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, П – презентація роботи; Р – реферат, О-опитування, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

Практичне заняття № 1

Мікроекономічний аналіз: принципи і методи дослідження

Питання для обговорення

1. Обґрунтувати проблему, що визначає вибір економічних суб'єктів.
2. Пояснити причину раціонального вибору економічних суб'єктів в мікроекономіці.
3. Висвітлити суть межі виробничих можливостей.
4. Охарактеризуйте показник, за допомогою якого пояснюється рух уздовж межі виробничих можливостей.
5. Як граничний аналіз пояснює вибір економічного суб'єкта?
6. Які методи формальної і діалектичної логіки використовуються в мікроекономічних дослідженнях?
7. Що таке економіко-математичне моделювання та експеримент?

Методичні поради

Показати взаємозв'язок та протиріччя між потребами та можливостями їх задоволення. Поясніть суть мікрорівня та суб'єктів, що вирішують проблему обмеженості ресурсів.

Використання обмежених ресурсів і вибір суб'єктів охарактеризувати за допомогою межі виробничих можливостей та альтернативної вартості (вартості втрачених можливостей).

Характеристику методів дослідження починати з пояснення методів формальної та діалектичної логіки. Розглядати економіко-математичні моделі як взаємозв'язок ендогенних та екзогенних факторів. Навести класифікацію експериментів.

Тести

1. Предметом дослідження мікроекономіки є:
 - 1) механізм функціонування економіки країни;
 - 2) вирішення проблем інфляції і безробіття;

- 3) пояснення циклічного розвитку економіки;
- 4) обґрунтування заходів економічної політики;
- 5) прийняття раціональних рішень економічними суб'єктами.

2. Крива виробничих можливостей ілюструє:

- 1) вплив дефіциту та альтернативної вартості на суспільство;
- 2) перевагу виробництва одного блага замість іншого;
- 3) зміни в ціні двох благ;
- 4) альтернативну вартість виробництва одного та іншого блага;
- 5) правильно 1) і 2).

3. До економічних ресурсів не відносять:

- 1) корисні копалини;
- 2) продукти харчування;
- 3) робочу силу;
- 4) предмети праці;
- 5) обладнання.

4. Взаємозв'язок між екзогенними та ендогенними факторами здійснюється в:

- 1) аналізі;
- 2) дедукції;
- 3) абстрагуванні;
- 4) економічному експерименті;
- 5) економіко-математичному моделюванні.

5. За допомогою кривої виробничих можливостей можна безпосередньо проілюструвати:

- 1) попит і пропозицію товару;
- 2) попит і пропозицію ресурсу;
- 3) виробничу технологію;
- 4) обмеженість ресурсів, альтернативну вартість та вибір;
- 5) правильні відповіді 1) і 2).

6. Альтернативний вибір в економіці обумовлений тим, що потреби необмежені, а ресурси:

- 1) ефективні;
- 2) обмежені;
- 3) продуктивні;
- 4) плотні;
- 5) необмежені.

7. На мікрорівні розглядається така проблема, як:

- 1) взаємозв'язок інфляції та безробіття;
- 2) замозв'язок ціни та обсягу попиту на товар;
- 3) взаємозв'язок доходу та заощаджень;
- 4) взаємозв'язок операцій на відкритому ринку та пропозиції грошей;
- 5) взаємозв'язок процентної ставки та попиту на гроші.

8. Центральними суб'єктами мікроекономічного аналізу є:

- 1) підприємства та банки;
- 2) споживачі і фірми;
- 3) наймані робітники та підприємці;
- 4) профспілки та постачальники ресурсів;
- 5) ринки товарів і ресурсів.

9. Основне протиріччя, що вивчається мікроекономікою, обумовлено:

- 1) посиленням втручання держави в економіку;
- 2) процесом глобалізації економіки;
- 3) погіршенням екологічної ситуації;
- 4) виникненням проблем інфляції і безробіття;
- 5) безмежністю потреб та обмеженістю ресурсів.

10. Якщо економічні узагальнення ґрунтуються на фактах, то такий метод аналізу є:

- 1) абстрактним;

- 2) конкретним;
- 3) дедуктивним;
- 4) індуктивним;
- 5) комплексним.

Розрахунково-логічні завдання

1. В групі є 10 Лідерів. 10 Організаторів. 1 Робітник і 1 Мислитель. До свята група має виготовити 15 паперових корабликів і придумати до них 15 назв. Відомо, що: Робітник виготовляє кораблик за 1 хвилину і придумує назву за 5 хвилин; Мислитель виготовляє кораблик за 10 хвилин і придумує назву за 1 хвилину; Лідер відповідно за 5 і 10 хвилин; Організатор відповідно за 10 і 5 хвилин. Визначте:

- 1) час, необхідний групі для підготовки до свята;
- 2) кількість корабликів з назвами, які може виготовити група за 60 хвилин.

2. Технологія дозволяє виробляти 2 стільця за 1 люд.-год. і 3 столи за 2 люд. год. Визначте:

1. криву виробничих можливостей бригади з 5 осіб, які працюють 40 год на тиждень;

2. зміни кривої виробничих можливостей, якщо при виробництві стільців трудозатрати зменшаться удвічі, а тривалість робочого тижня на чверть.

3. Відстань від Харкова до Рівно можна проїхати за 12 год, автобусом і 2 год. літаком (з врахуванням часу на проїзд до аеропорту). Вартість білету на літаку - 65 грн., на автобусі 25 грн. Необхідно визначити, яким видом транспорту поїде кожен із трьох пасажирів, якщо у пасажирів А годинна ставка зарплати становить 5 грн, у пасажирів Б-4 грн., у пасажирів В - 3 грн.

Рекомендована література

1. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: Навчальний посібник: у 2 кн. / За ред. С. Панчишина і П. Островерха. Кн.2: Мікроекономіка. К. Знання, 2006. С. 228-239.

2. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: навч. посіб.: у 2 кн. / за ред. С. Панчишина. Кн. 2: Мікроекономіка. Київ: Знання, 2013. 437с.

3. Базилінська О. Я. Мікроекономіка: Навчальний посібник / О. Я. Базилінська, О. В. Мініна. 3-є вид., виправлене. К.: Центр учбової літератури. 2009. 352 с. 640 с.

4.Бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>

5. Бібліотека ім. В.Г. Короленко. URL :<http://korolenko.kharkov.com/>

Практичне заняття № 2.

Маржиналізм у теорії поведінки споживача природних ресурсів

Питання для обговорення

1. Що таке маржиналізм і як він застосовується в теорії споживача природних ресурсів?

2. Які фактори впливають на маржинальну користь при споживанні природних ресурсів?

3. Які фактори впливають на маржинальні витрати при споживанні природних ресурсів?

4. Як маржинальна користь змінюється зі зростанням обсягу споживання ресурсів?

5. Чому маржинальна користь зменшується з часом при споживанні природних ресурсів?

6. Як маржиналізм впливає на рішення споживача щодо використання природних ресурсів?

Методичні поради

Огляд літератури та наукових статей, що присвячені маржиналізму та поведінці споживачів природних ресурсів. Ознайомити з термінологією, пов'язаною з маржиналізмом, такими як маржинальна користь, маржинальні витрати, оптимальний рівень споживання і т.д.

Розглянути конкретні приклади та кейси, де маржиналізм застосовується до природних ресурсів. Дослідити, як споживачі приймають рішення щодо використання ресурсів, зокрема у сфері енергетики, водопостачання, лісового господарства тощо.

Проаналізувати переваги та обмеження маржиналізму в контексті поведінки споживача природних ресурсів. Розглянути альтернативні підходи.

Тести

1. Що таке маржиналізм в теорії поведінки споживача природних ресурсів?

- 1) Теорія, що досліджує вплив маржинальної користі на рішення споживача.
- 2) Концепція, що пояснює споживачеву бажаність максимізувати використання ресурсів.

3) Підхід, що базується на оцінці маржинальної користі та маржинальних витрат споживача.

2. Що означає маржинальна користь при споживанні природних ресурсів?

- 1) Зміна користі, яку отримує споживач від кожної додаткової одиниці ресурсу.
- 2) Сукупна користь, яку споживач отримує від загального споживання ресурсів.

3) Максимальна користь, яку споживач може отримати від обмежених природних ресурсів.

3. Як маржинальна користь змінюється зі зростанням обсягу споживання ресурсів?

- 1) Зростає і досягає максимального рівня.
- 2) Зменшується, споживач отримує менше задоволення від кожної наступної одиниці ресурсу.

3) Залишається стабільною незалежно від обсягу споживання ресурсів.

4. Що впливає на маржинальні витрати при споживанні природних ресурсів?

- 1) Фінансові затрати, пов'язані зі споживанням ресурсів.

2) Зусилля, необхідні для отримання додаткової одиниці ресурсу.

3) Усі вищезазначені відповіді.

5. Чому маржинальна користь зменшується з часом при споживанні природних ресурсів?

1) Споживач втомлюється від споживання ресурсу.

2) Зменшується доступність ресурсу.

3) Закон спадної корисності: перший споживаний ресурс надає більше задоволення, ніж наступні.

6. Які наслідки має ігнорування маржинальної користі природних ресурсів при прийнятті рішень?

1) Надмірне споживання ресурсів та виснаження природних запасів.

2) Економічні втрати для споживачів.

3) Зниження якості життя та недостатнє задоволення потреб.

7. Як маржиналізм пов'язаний з поняттям оптимального рівня споживання ресурсів?

1) Споживач стає оптимальним, коли досягається рівень, де маржинальна користь дорівнює маржинальним витратам.

2) Оптимальний рівень споживання ресурсів визначається зовнішніми факторами, а не маржинальною користю.

3) Маржиналізм не впливає на визначення оптимального рівня споживання ресурсів.

8. Як маржиналізм може бути застосований до природоохоронних рішень та сталого використання природних ресурсів?

1) Застосування маржинального аналізу допомагає визначити оптимальні рішення щодо використання та збереження ресурсів.

2) Маржиналізм не має значення для природоохоронних рішень.

3) Використання маржиналізму може призвести до виснаження природних ресурсів.

9. Як маржинальна користь може варіюватися у різних контекстах споживання природних ресурсів?

- 1) В залежності від культурних чинників та індивідуальних уподобань.
- 2) Залежно від типу природного ресурсу та його властивостей.
- 3) Маржинальна користь завжди залишається постійною, незалежно від контексту споживання.

10 Як маржинальні витрати можуть впливати на рішення споживача щодо використання природних ресурсів?

- 1) Збільшення маржинальних витрат може призвести до скорочення обсягу споживання ресурсів.
- 2) Маржинальні витрати не впливають на рішення споживача.
- 3) Рішення споживача щодо використання ресурсів залежить лише від маржинальної користі.

Розрахунково-логічні завдання

1. Уявіть, що ви споживач природного ресурсу X. Ви можете придбати кожен одиницю цього ресурсу за 10 гр. од. Ваша маржинальна користь від першої одиниці ресурсу становить 20 гр. од., а маржинальна користь від другої одиниці - 15 гр. од. Чи ви будете продовжувати придбання ресурсу, якщо ваш дохід становить 50 гр. од.? Обґрунтуйте свою відповідь, враховуючи маржиналізм.

2. Розгляньте ситуацію, де ви маєте можливість вирощувати рослини або розпочати рибальство на своїй земельній ділянці. Ви можете отримати 10 одиниць корисності від кожного вирощеного рослинного продукту та 15 одиниць корисності від кожної спійманої риби. Однак, витрати на вирощування рослин становлять 20 гр. од., а на рибальство - 25 гр. од. Яку діяльність ви оберете, якщо у вас є тільки 200 гр. од.? Використайте маржинальний аналіз для вибору оптимального варіанту.

3. Уявіть, що ви є менеджером лісової компанії, яка займається рубкою деревини. Кожна деревина, що вирубується, приносить вам прибуток 50 гр. од.

Проте, з кожним вирізаним деревом зменшується загальна маржинальна користь для компанії, і вона виражається у втраті 10 гр. од. на кожне наступне дерево. Яким буде оптимальний рівень рубки деревини, якщо ваша мета - максимізувати прибуток компанії?

Рекомендована література

1. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: навч. посіб.: у 2 кн. / за ред. С. Панчишина. Кн. 2: Мікроекономіка. Київ: Знання, 2013. 437с.
2. Башнянин Г. І. Мікроекономічна теорія: Навч. посібник / Г. І. Башнянин, О. В. Щедра / За ред. Башнянина Г. І. і Щедрої О. В. Львів: Новий світ, 2007. С. 12-21.
3. Веріан Гел Р. Мікроекономіка: проміжний рівень. Сучасний підхід / Гел Р. Веріан / Пер. з англ.. С.Слухая. К. Лібра, 2006. С. 19-33.
4. Горошко М. Ф. Мікроекономіка: Тести. Ситуації. Задачі. Навчальний посібник / М. Ф. Горошко, В. В. Кулішов. К.: Ельга. Ніка-Центр, 2003. С. 5-9.
5. Косік А. Ф. Мікроекономіка: Навчальний посібник / А. Ф. Косік, Г. Е. Гронтковська. К. Центр навчальної літератури, 2004. С. 10-24.
6. Мікроекономіка і макроекономіка: Підручник. У 2 ч. / За заг. ред. С. Будаговської. К. Основи, 1998. С. 12-20.
7. Ястремський О. І. Основи мікроекономіки: Підручник / О. І. Ястремський, О. Г. Гриценко. К. Знання, 1998. С. 11-44.

Практичне заняття № 3

Теорія поведінки споживача: природних ресурсів ординалістська концепція

Питання для обговорення

1. Що означає ординалістська концепція в контексті теорії поведінки споживача природних ресурсів?
2. Які основні припущення лежать в основі ординалістської концепції?

3. Які ключові концепти використовуються в ординалістській концепції для опису поведінки споживача природних ресурсів?

4. Які методи дослідження використовуються для вимірювання уподобань та оцінки маржинальної користі в ординалістській концепції?

5. Чому ординалістська концепція вважається більш реалістичною в порівнянні з кардиналістською концепцією в контексті поведінки споживача природних ресурсів?

6. Які обмеження та критика можуть бути спрямовані проти ординалістської концепції в теорії поведінки споживача природних ресурсів?

Методичні поради

Ретельно вивчити основні поняття та теоретичні аспекти ординалістської концепції. Розглянути різні методи, використовувані для вимірювання уподобань та оцінки маржинальної користі в ординалістській концепції. Це може включати анкетування, експерименти, статистичний аналіз тощо.

Ознайомитись з реальними прикладами та дослідженнями, що застосовують ординалістську концепцію в контексті поведінки споживача природних ресурсів. Використати ординалістську концепцію для аналізу різних сценаріїв та ситуацій споживання природних ресурсів. Дослідити вплив зміни уподобань та маржинальної користі на прийняття рішень щодо споживання ресурсів.

Тести

1. Що означає ординалістська концепція в теорії поведінки споживача природних ресурсів?

- 1) Вимірювання уподобань споживачів в абсолютних числах.
- 2) Вимірювання уподобань споживачів за допомогою порядку ранжування.
- 3) Вимірювання уподобань споживачів за допомогою розмаїтості параметрів.

2. Яке припущення лежить в основі ординалістської концепції?

- 1) Споживачі мають абсолютні уподобання.
- 2) Споживачі можуть порівнювати тільки два товари одночасно.

3) Споживачі можуть розташовувати товари за порядком уподобань.

3. Як називається метод вимірювання уподобань споживачів в ординалістській концепції?

1) Метод суб'єктивних оцінок.

2) Метод порівняння пар.

3) Метод ранжування шкалою.

4. Якість вимірювання маржинальної користі в ординалістській концепції визначається:

1) Зміною вартості товару.

2) Зміною кількості споживаних товарів.

3) Зміною порядку ранжування товарів.

5. Яке заявлення є характеристикою ординалістської концепції в теорії поведінки споживача природних ресурсів?

1) Уподобання споживачів можна виміряти точною кількістю.

2) Уподобання споживачів можна виміряти тільки відносно.

3) Уподобання споживачів неможливо виміряти.

6. Яке з тверджень є правильним щодо порядку ранжування товарів в ординалістській концепції?

1) Ранжування є абсолютним і однаковим для всіх споживачів.

2) Ранжування може бути різним для різних споживачів.

3) Ранжування не має значення в ординалістській концепції.

7. Як визначається маржинальна користь в ординалістській концепції?

1) Як різниця між загальною користю та вартістю товару.

2) Як додаткова користь, отримана від споживання одиниці товару.

3) Як споживча вартість товару, виміряна в грошовому еквіваленті.

8. Яке заявлення є характеристикою ординалістської концепції щодо вибору споживачем набору товарів?

1) Споживач завжди вибирає набір товарів з найбільшою загальною користю.

2) Споживач вибирає набір товарів з найбільшою маржинальною користю на одиницю витрат.

3) Споживач вибирає набір товарів з найнижчою альтернативною вартістю.

9. Яке заявлення є характеристикою ординалістської концепції щодо дослідження споживання природних ресурсів?

1) Розглядається тільки кількість споживаних ресурсів, без урахування якості.

2) Вивчається залежність споживання ресурсів від доходу споживача.

3) Аналізується порядок ранжування різних ресурсів з точки зору уподобань.

10. Яке заявлення є правильним стосовно ординалістської концепції в теорії поведінки споживача природних ресурсів?

1) Уподобання споживачів можна точно виміряти в абсолютних одиницях.

2) Ординалістська концепція дозволяє точно прогнозувати рішення споживачів.

3) Уподобання споживачів можна виміряти тільки за допомогою порядку ранжування.

Розрахунково-логічні завдання

1. Споживач розглядає дві альтернативи: X та Y. Уподобання споживача можна виразити через функцію корисності: $U(X) = 3X$, $U(Y) = 2Y$, де X та Y - кількість споживаних одиниць товарів. Яка альтернатива буде оптимальною для споживача з точки зору ординалістської концепції?

2. Споживач розглядає три альтернативи: X, Y, Z. Він оцінює загальну користь від кожної альтернативи: $U(X) = 10$, $U(Y) = 15$, $U(Z) = 12$. Яку альтернативу споживач віддасть перевагу з точки зору загальної користі за ординалістською концепцією?

3. Споживач має наступні уподобання щодо двох товарів: A, B.

Уподобання 1: $A > B$.

Уподобання 2: $B > A$.

Чи можна сказати, який товар споживач віддає перевагу за ординалістською концепцією? Чому?

Рекомендована література

1. Безугла В. О. Мікроекономіка: Навч. посібник. / В. О. Безугла, І. І. Постіл. К. Центр учбової літератури, 2007. С. 21-52.
2. Веріан Гел Р. Мікроекономіка: проміжний рівень. Сучасний підхід / Гел Р. Веріан / Пер. з англ. С.Слухая. К. Лібра, 2006. С. 95-113.
3. Дружиніна В.В. Мікроекономіка: навч. посіб. Харків: Друкарня Мадрид, 2015. 254 с.
4. Кравченко О.А. Мікроекономіка: теорія і практика: навч. посіб. Одеса: 2014. 255 с.
5. Мікроекономіка: Підручник/За ред. В. Д.Базилевича. К. Знання, 2007. С. 151-197.
6. Піндайк Р. С. Мікроекономіка / Р. С. Піндайк, Д. Л. Рубінфелд. К. Основи, 1996.С. 67-84.
7. Ястремський О. І. Основи мікроекономіки: Підручник / О. І. Ястремський, О. Г. Гриценко. К. Знання, 1998. С. 11-44.
8. Acemoglu D., Laibson D., List J. Microeconomics. London: Pearson, 2019. 514 p.
9. Colander D. Microeconomics. London: McGraw-Hill Education, 2019. 624 p.

Практичне заняття № 4.

Показники ринку природних ресурсів та методи їх аналізу на мікрорівні

Питання для обговорення

1. Які основні показники використовуються для аналізу ринку природних ресурсів на мікрорівні?
2. Що таке попит на природні ресурси і як його можна виміряти?
3. Які фактори впливають на попит на природні ресурси?
4. Які фактори визначають пропозицію природних ресурсів на ринку?

5. Які методи можна застосовувати для аналізу цінової еластичності попиту на природні ресурси?

6. Які методи можна використовувати для аналізу вартості виробництва природних ресурсів?

Методичні поради

Ознайомитись з основними показниками, що використовуються для аналізу ринку природних ресурсів, такими як обсяги видобутку, ціни, споживання та імпорту-експорту.

Дослідити фактори, що впливають на попит на природні ресурси, такі як доходи споживачів, ціни на альтернативні товари, технологічний прогрес та регулювання держави. Розглянути методи вивчення впливу цих факторів, такі як аналіз регресії та економіко-математичні моделі.

Розгляньте поняття цінової еластичності, її вплив на попит та методи обчислення цього показника.

Тести

1. Що включає в себе поняття показників ринку природних ресурсів на мікрорівні?

- 1) Обсяги видобутку
- 2) Ціни
- 3) Споживання
- 4) Всі вище згадані

2. Який метод можна використовувати для аналізу попиту на природні ресурси?

- 1) Метод опитування
- 2) Статистичний аналіз
- 3) Економетричні моделі
- 4) Всі вище згадані

3. Які фактори впливають на попит на природні ресурси?

- 1) Доходи споживачів
- 2) Ціни на альтернативні товари
- 3) Технологічний прогрес
- 4) Всі вище згадані

4. Який метод можна використовувати для аналізу пропозиції природних ресурсів?

- 1) Метод моделювання
- 2) Аналіз запасів
- 3) Техніко-економічний аналіз
- 4) Всі вище згадані

5. Що таке цінова еластичність попиту на природні ресурси?

- 1) Відношення зміни кількості споживання до зміни ціни
- 2) Відношення зміни ціни до зміни доходів споживачів
- 3) Відношення зміни ціни до зміни витрат на виробництво ресурсів
- 4) Відношення зміни ціни до зміни вартості природних ресурсів

6. Які основні показники використовуються для вимірювання попиту на природні ресурси?

- 1) Обсяги споживання
- 2) Зміна цін на ресурси
- 3) Зміна доходів споживачів
- 4) Всі вище згадані

7. Які методи дослідження можна використовувати для визначення вартості виробництва природних ресурсів?

- 1) Вартісний аналіз
- 2) Аналіз собівартості
- 3) Техніко-економічний аналіз
- 4) Всі вище згадані

8. Яка роль цінової еластичності попиту на природні ресурси у процесі прийняття рішень про їх видобуток?

- 1) Визначення оптимальної ціни ресурсів
- 2) Прогнозування змін у споживанні ресурсів
- 3) Встановлення межі виробничих можливостей ресурсу
- 4) Всі вище згадані

9. Яка класифікація експериментів використовується в дослідженні поведінки споживачів природних ресурсів?

- 1) Лабораторні експерименти
- 2) Польові експерименти
- 3) Натурні експерименти
- 4) Всі вище згадані

10. Які методи можна використовувати для аналізу межі виробничих можливостей природних ресурсів?

- 1) Метод математичного моделювання
- 2) Аналіз запасів ресурсів
- 3) Техніко-економічний аналіз
- 4) Всі вище згадані

Розрахунково-логічні завдання

1. Обсяг видобутку природного ресурсу за останні 5 років складав: 100, 120, 110, 130, 140 тонн. Знайдіть середній обсяг видобутку за цей період.

2. Ціна на нафту зросла на 20%. Якщо споживання нафти знизилося на 10%, визначте цінову еластичність попиту на нафту.

3. Зміна ціни на газ склала 15%, що призвело до зменшення споживання на 5%. Обчисліть цінову еластичність попиту на газ.

4. Споживання електроенергії зростало на 5% щорічно. Якщо в 2018 році споживання становило 5000 МВт·год, то яке буде очікуване споживання у 2022 році?

Рекомендована література

1. Безугла В. О. Мікроекономіка: Навч. посібник. / В. О. Безугла, І. І. Постіл. К. Центр учбової літератури, 2007. С. 79-93.
2. Мікроекономіка і макроекономіка. Підручник у 2-х частинах / За ред. С. Будаговської. К. Основи, 1998. С. 62-75.
3. Мікроекономіка: Підручник / За ред. В. Д. Базилевича. К. Знання, 2007. С. 203-226.
4. Піндайк Р. С. Мікроекономіка / Р. С. Піндайк, Д. Л. Рубінфелд. К. Основи, 1996. С. 159-183.
5. Наливайко А.П., Прохоров Є.В. Практикум з мікроекономіки до підручника Мікроекономіка. Київ: КНЕУ, 2013. 522 с.
6. Ястремський О. І. Основи мікроекономіки / О. І. Ястремський, О. Г. Гриценко. К. Знання, 1998. С. 210-230.
7. Frank R.H., Bernanke B.S. Principles of Microeconomics. London: McGraw-Hill Education, 2019. 480 p.

Практичне заняття № 5

Мікроекономічна модель ринку природних ресурсів

Питання для обговорення

1. Які основні складові мікроекономічної моделі ринку природних ресурсів?
2. Як визначається попит на природні ресурси в мікроекономічній моделі?
3. Як визначається пропозиція природних ресурсів в мікроекономічній моделі?
4. Які фактори впливають на рівновагу ринку природних ресурсів в мікроекономічній моделі?
5. Які можливі наслідки нерівноваги на ринку природних ресурсів в мікроекономічній моделі?
6. Які фактори можуть змінювати попит на природні ресурси в мікроекономічній моделі?

Методичні поради

Ознайомитися з основними поняттями мікроекономіки, такими як попит, пропозиція, рівновага ринку тощо. Розглянути взаємозв'язки між попитом та пропозицією природних ресурсів у моделі. Охарактеризувати як зміна попиту або пропозиції може впливати на рівновагу ринку.

Визначити, як різні фактори, такі як зміни у цінах, доходах, технологіях тощо, можуть впливати на попит та пропозицію природних ресурсів. Дослідити реальні приклади та застосування моделі ринку природних ресурсів. Розглянути, як ця модель застосовується у реальному житті і в інших галузях економіки.

Тести

1. Що визначає рівновагу на ринку природних ресурсів?
 - 1) Попит і пропозиція збігаються.
 - 2) Ціна природних ресурсів стабільна.
 - 3) Всі ресурси рівномірно розподілені.
2. Як зміна ціни впливає на рівновагу на ринку природних ресурсів?
 - 1) Зміна ціни не має впливу на рівновагу.
 - 2) Зміна ціни призводить до переміщення по кривій попиту або пропозиції.
 - 3) Зміна ціни призводить до зміни форми кривої попиту або пропозиції.
3. Як впливає зростання доходів споживачів на ринок природних ресурсів?
 - 1) Попит на природні ресурси зростає.
 - 2) Пропозиція природних ресурсів зменшується.
 - 3) Рівновага на ринку не змінюється.
4. Що відображає крива попиту на ринку природних ресурсів?
 - 1) Відношення між ціною та кількістю попиту.
 - 2) Відношення між ціною та кількістю пропозиції.
 - 3) Відношення між доходом та кількістю споживання.
5. Які фактори можуть змінювати пропозицію природних ресурсів на ринку?
 - 1) Зміна цін на інші товари.

- 2) Технологічні зміни.
 - 3) Зміна доходів споживачів.
6. Яка властивість є характерною для ринку природних ресурсів?
- 1) Немає взаємозв'язку з іншими ринками.
 - 2) Висока еластичність попиту та пропозиції.
 - 3) Обмежена кількість природних ресурсів.
7. Як впливає дефіцит природних ресурсів на ринок?
- 1) Ціна природних ресурсів знижується.
 - 2) Попит перевищує пропозицію.
 - 3) Збільшується кількість природних ресурсів на ринку.
8. Які фактори впливають на попит на природні ресурси?
- 1) Ціна природних ресурсів.
 - 2) Вартість виробництва товарів, що використовують природні ресурси.
 - 3) Дохід споживачів.
 - 4) Всі відповіді вірні.
9. Які фактори впливають на пропозицію природних ресурсів?
- 1) Ціна природних ресурсів.
 - 2) Вартість виробництва товарів, що використовують природні ресурси.
 - 3) Технологічний прогрес.
 - 4) Всі відповіді вірні.
10. Що становить ринкову рівновагу на ринку природних ресурсів?
- 1) Рівновага між попитом та пропозицією природних ресурсів.
 - 2) Найбільша кількість природних ресурсів на ринку.
 - 3) Максимальна ціна природних ресурсів.

Розрахунково-логічні завдання

1. На ринку природних ресурсів попит складається з наступних значень: 100 одиниць при ціні 10 гривень, 80 одиниць при ціні 15 гривень, 60 одиниць при ціні 20 гривень. Визначте закономірність залежності попиту від ціни та обчисліть

еластичність попиту за формулою: $(\Delta Q/Q) / (\Delta P/P)$, де ΔQ - зміна кількості, ΔP - зміна ціни, Q - початкова кількість, P - початкова ціна.

2. На ринку природних ресурсів пропозиція складається з наступних значень: 200 одиниць при ціні 10 гривень, 300 одиниць при ціні 15 гривень, 400 одиниць при ціні 20 гривень. Визначте закономірність залежності пропозиції від ціни та обчисліть еластичність пропозиції за формулою: $(\Delta Q/Q) / (\Delta P/P)$, де ΔQ - зміна кількості, ΔP - зміна ціни, Q - початкова кількість, P - початкова ціна.

3. На ринку природних ресурсів споживачі готові купити 100 одиниць за ціну 20 гривень, а виробники готові продати 150 одиниць за ціну 20 гривень. Яка буде рівновага на ринку природних ресурсів? Яка буде загальна сума витрат споживачів та виробників при цій рівновазі?

Рекомендована література

1. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: Навчальний посібник: у 2 кн. / За ред. С. Панчишина і П. Островерха. Кн.2: Мікроекономіка. К. Знання, 2006. С. 228-239.

2. Башнянин Г. І. Мікроекономічна теорія: Навч. посібник / Г. І. Башняний, О. В. Щедра / За ред. Г. І. Башнянина і О. В. Щедрої. Львів: Новий світ, 2007. С.159-191.

3. Веріан Гел Р. Мікроекономіка: проміжний рівень. Сучасний підхід / Гел Р. Веріан / Пер. з англ. С. Слухая. К. Лібра, 2006. С. 335-365.

4. Косік А. Ф. Мікроекономіка: Навч. посібник. / А. Ф. Косік, Г. Е. Гронтковська. К. Центр навчальної літератури, 2004. С.177-205.

5. Мікроекономіка і макроекономіка: Підручник: У 2 ч. / За заг. ред. С. Будаговської. К. Основи, 1998. С. 80-91.

6. Оверченко В.І., Мажак З.М., Софій М.І. Мікроекономіка: навч. посіб. Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2015. 348 с.

7. Петрушенко Ю.М., Дудкін О.В., Костюченко Н.М. Мікроекономіка: конспект лекцій. Суми, 2013. 206 с.

8. Піндайк Р. С. Мікроекономіка / Р. С. Піндайк, Д. Л. Рубінфелд. К. Основи, 1996. С. 229-258.

9. Хмель С.М. Мікроекономіка: задачі, вправи, тести: навч. посіб. Харків: ХАІ, 2016. 59 с.

Практичне заняття № 6

Стратегія поведінки суб'єктів ринку природних ресурсів та контракти

Перелік питань

1. Що таке стратегія поведінки суб'єктів ринку природних ресурсів?
2. Які фактори впливають на стратегію поведінки суб'єктів ринку природних ресурсів?
3. Які основні стратегії поведінки використовуються на ринку природних ресурсів?
4. Які переваги та недоліки стратегій поведінки на ринку природних ресурсів?
5. Що таке контракт на ринку природних ресурсів?
6. Які основні типи контрактів використовуються на ринку природних ресурсів?

Методичні поради

Ознайомлення з основними теоретичними поняттями та концепціями, пов'язаними зі стратегією поведінки суб'єктів ринку та контрактами на ринку природних ресурсів. Дослідження різних підходів та моделей, які застосовуються в цій області.

Вивчення реальних випадків з практики ринку природних ресурсів може допомогти зрозуміти, які стратегії поведінки та контракти застосовуються в реальних умовах. Аналіз різних ситуацій, їхні наслідки та успіхи.

Приділити увагу актуальним дослідженням та статтям в галузі стратегії поведінки суб'єктів ринку природних ресурсів та контрактів.

Тести

1. Що таке стратегія поведінки суб'єктів ринку природних ресурсів?

- 1) План дій, який визначає спосіб взаємодії з ринком природних ресурсів.
- 2) Розподіл природних ресурсів між суб'єктами ринку.
- 3) Сукупність економічних показників ринку природних ресурсів.

2. Які фактори впливають на стратегію поведінки суб'єктів ринку природних ресурсів?

1) Подання та попит на ресурси, цінова конкуренція, регулювання держави тощо.

- 2) Географічні умови та кліматичні зміни.
- 3) Соціальні та культурні чинники.

3. Які основні стратегії поведінки використовуються на ринку природних ресурсів?

- 1) Монополістична, олігополістична, конкурентна та колективна стратегії.
- 2) Випадкова, інтуїтивна та емоційна стратегії.
- 3) Реактивна, прогностична та інноваційна стратегії.

4. Що таке контракт на ринку природних ресурсів?

1) Угода між суб'єктами ринку щодо постачання та використання природних ресурсів.

2) Документ, який описує стан природних ресурсів та їхню вартість.

3) Заборонення на використання природних ресурсів у певних галузях економіки.

5. Які основні типи контрактів використовуються на ринку природних ресурсів?

- 1) Вартісні, кількісні та якісні контракти.
- 2) Короткострокові, середньострокові та довгострокові контракти.
- 3) Міжнародні, національні та регіональні контракти.

6. Яке значення мають контракти на ринку природних ресурсів?

- 1) Забезпечують взаємовигідну співпрацю між суб'єктами ринку.
- 2) Створюють бар'єри для входу нових учасників на ринок.
- 3) Зменшують подання природних ресурсів та підвищують їхню ціну.

7. Які фактори впливають на стратегію поведінки споживачів на ринку природних ресурсів?

- 1) Ціна ресурсів, дохід споживача, наявність альтернативних ресурсів тощо.
- 2) Рівень забруднення навколишнього середовища.
- 3) Регулювання державою на ринку природних ресурсів.

8. Які типи контрактів можуть бути укладені між постачальниками та споживачами природних ресурсів?

1) Контракти на постачання, контракти на виробництво, контракти на довгострокове співробітництво.

2) Контракти на купівлю-продаж, контракти на оренду, контракти на франчайзинг.

3) Контракти на технічне обслуговування, контракти на транспортування, контракти на страхування.

9. Які переваги має укладення контрактів на ринку природних ресурсів?

- 1) Забезпечують стабільність постачання та використання ресурсів.
- 2) Знижують ціни на ресурси та збільшують конкуренцію.
- 3) Сприяють збереженню навколишнього середовища та екологічній стійкості.

10. Які стратегії поведінки можуть застосовувати споживачі при укладанні контрактів на ринку природних ресурсів?

- 1) Стратегія переговорів, стратегія конкуренції, стратегія співпраці.
- 2) Стратегія відмови, стратегія підкорення, стратегія впливу.
- 3) Стратегія агресії, стратегія державного регулювання, стратегія індивідуалізації.

Розрахунково-логічні завдання

1. Компанія "ЕкоТех" виробляє сонячні панелі. Вони розглядають можливість укладання контракту з місцевими фермерськими господарствами на постачання електроенергії з сонячних панелей для їхніх потреб. Які фактори компанія повинна враховувати при визначенні ціни контракту?

- 1) Витрати на виробництво сонячних панелей та постачання електроенергії.
- 2) Рівень конкуренції на ринку сонячних панелей та електроенергії.
- 3) Вартість альтернативних джерел електроенергії та їх доступність для фермерських господарств.

2. Компанія "ЕкоСтрой" спеціалізується на будівництві енергоефективних будинків. Вони планують укласти контракт з місцевими постачальниками матеріалів на постачання екологічно чистих будівельних матеріалів. Які фактори компанія повинна враховувати при виборі постачальників та укладанні контракту?

- 1) Якість та вартість екологічно чистих будівельних матеріалів.
- 2) Надійність та досвід постачальників у сфері екологічних матеріалів.
- 3) Терміни поставки та можливість забезпечення потреб компанії "ЕкоСтрой".

3. Фермерське господарство "Екоферма" постачає органічні продукти на ринок. Вони розглядають можливість укладання контракту з місцевим супермаркетом на постачання своїх продуктів. Які фактори господарство повинно враховувати при визначенні умов контракту?

- 1) Ціна, яку супермаркет готовий платити за органічні продукти.
- 2) Обсяг та регулярність постачання, які відповідають потребам супермаркету.
- 3) Вимоги до якості та упаковки продуктів, що відповідають стандартам супермаркету.

Рекомендована література

1. Веріан Гел Р. Мікроекономіка: проміжний рівень. Сучасний підхід / Гел Р. Веріан / Пер. з англ. С. Слухая. К. Лібра, 2006. С.148-195.

2. Мікроекономіка: Підручник / За ред. В. Д.Базилевича. К. Знання, 2007. С. 473-545.

3. Піндайк Р. С. Мікроекономіка / Р. С. Піндайк, Д. Л. Рубінфелд. К. Основи. 1996. С. 484-512.

4. Ястремський О. 1. Основи мікроекономіки / О. 1. Ястремський, О. Г. Гриценко. К. Знання, 1998. С. 542-576.

Практичне заняття № 7

Аналіз поведінки споживача природних ресурсів на ринку

Перелік питань

1. Які фактори впливають на рішення споживачів щодо використання природних ресурсів?
2. Як споживачі оцінюють ціну та якість природних ресурсів?
3. Які фактори впливають на попит споживачів на природні ресурси?
4. Які можливості інформаційного впливу на споживачів для зміни їхньої поведінки щодо використання природних ресурсів?
5. Як різні форми ціноутворення (наприклад, ціна за одиницю товару або плата за використання) впливають на рішення споживачів про використання природних ресурсів?
6. Які ризики пов'язані з використанням природних ресурсів для споживачів?

Методичні поради

Визначення основних теоретичних підходів до аналізу поведінки споживачів природних ресурсів, таких як теорія споживчої корисності, теорія вибору та теорія поведінки споживача. Розглянути реальні ситуації та приклади з ринку природних ресурсів і аналізуйте поведінку споживачів у цих ситуаціях. Дослідити, які фактори впливають на їхні рішення та як це відображається на ринковій динаміці.

Розглянути, як маркетингові стратегії впливають на поведінку споживачів природних ресурсів. Вивчити рекламу, просування та цінові стратегії, які використовуються для залучення споживачів та впливу на їхні рішення.

Тести

1. Що означає поняття "поведінка споживача" у контексті ринку природних ресурсів?

1) Реакція споживачів на зміни цін на природні ресурси.

2) Рішення та дії споживачів, що впливають на використання природних ресурсів.

3) Передбачування майбутнього попиту на природні ресурси.

2. Які фактори впливають на поведінку споживачів природних ресурсів на ринку?

1) Ціна, якість та доступність природних ресурсів.

2) Екологічні уявлення та свідоме споживання.

3) Всі вищезазначені фактори.

3. Що означає концепція "вибір споживача" у теорії поведінки споживача на ринку природних ресурсів?

1) Споживачі мають велику кількість альтернатив для використання природних ресурсів.

2) Споживачі мають обмежені ресурси та повинні зробити вибір між різними можливостями використання ресурсів.

3) Споживачі повинні співпрацювати з виробниками природних ресурсів для забезпечення їхнього використання.

4. Яка роль маркетингу в аналізі поведінки споживача природних ресурсів на ринку?

1) Маркетинг впливає на формування попиту та вподобань споживачів стосовно природних ресурсів.

2) Маркетинг допомагає визначити оптимальну ціну для природних ресурсів.

3) Маркетинг не має значення для аналізу поведінки споживача природних ресурсів.

5. Які методи дослідження можуть бути використані для аналізу поведінки споживача природних ресурсів на ринку?

- 1) Анкетування та спостереження.
- 2) Експерименти та моделювання.
- 3) Всі вищезазначені методи.

6. Що означає поняття "еластичність попиту на природні ресурси"?

- 1) Відносна зміна кількості споживаних природних ресурсів при зміні їх ціни.
- 2) Відносна зміна ціни природних ресурсів при зміні їх кількості.
- 3) Споживачів не цікавить ціна та кількість природних ресурсів.

7. Яка концепція пояснює раціональне рішення споживачів щодо використання природних ресурсів?

- 1) Концепція обмеженості ресурсів.
- 2) Концепція маржиналізму.
- 3) Концепція позитивної корисності.

8. Що означає поняття "межа корисності" у контексті споживання природних ресурсів?

1) Максимальна кількість природних ресурсів, яку споживач готовий придбати.

2) Додаткова корисність, яку споживач отримує від останньої одиниці споживаного природного ресурсу.

3) Корисність, яку споживач отримує від загальної кількості споживаних природних ресурсів.

9. Які фактори впливають на природну рівновагу на ринку природних ресурсів?

- 1) Попит та пропозиція природних ресурсів.
- 2) Конкуренція між виробниками природних ресурсів.

3) Сезонність та зміна клімату.

10. Яке поняття описує втрату альтернативної вартості при виборі одного варіанту використання природного ресурсу?

1) Втрачена корисність.

2) Втрачена можливість.

3) Втрачена цінність.

Розрахунково-логічні завдання

1. Попит на деревину в місті залежить від ціни на деревину. Ціна на деревину збільшилась на 20%, що призвело до зменшення попиту на 10%. Яка є еластичність попиту на деревину?

2. Уявімо, що зміна ціни на нафту впливає на попит на паливо для автомобілів. Ціна на нафту збільшилась на 10%, що призвело до зменшення попиту на паливо на 5%. Яка є еластичність попиту на паливо?

3. Споживач купує тільки два види фруктів: яблука та апельсини. Він готовий купити яблука, якщо їх ціна не перевищує 2 грн за кілограм, і апельсини, якщо їх ціна не перевищує 3 грн за кілограм. З'ясуйте, як зміниться споживання фруктів, якщо ціна на яблука зросте з 1 грн до 1,5 грн за кілограм, а ціна на апельсини залишиться незмінною.

Рекомендована література

1. Безугла В. О. Мікроекономіка: Навч. посібник / В. О. Безугла, 1. 1. Постіл. К.: Центр учбової літератури, 2007. С. 244-256.

2. Веймер Д. Аналіз політики: концепції і практика / Д. Ваймер, Е. Вайнінг. К. Основи, 1998. С. 188-208.

3. Веріан Гел Р. Мікроекономіка: проміжний рівень. Сучасний підхід / Гел Р. Веріан Пер. з англ. С. Слухая. К. Лібра, 2006. С.519-575. –

4. Мікроекономіка і макроекономіка. Підручник у 2-х частинах./ За ред. С. Будаговської. К. Основи, 1998. С. 182-186, С. 192-195.

5. Піндайк Р.С. Мікроекономіка / Р. С. Піндайк, Д. Л. Рубінфелд. К. Основи, 1996.С. 574-591.

6. Стігліц Дж. Економіка державного сектора / Дж. Стігліц. К. Основи, 1998. С.190-207.

8. Ястремський О. 1. Основи мікроекономіки / О. 1. Ястремський, О. Г. Гриценко.К. Знання, 1998. С. 524 538.

Практичне заняття № 8

Аналіз поведінки суб'єктів ринку природних ресурсів в ідеальних ринкових структурах

Перелік питань

1. Які основні ринкові структури існують в контексті поведінки суб'єктів на ринку природних ресурсів?
2. Які основні характеристики ідеальної конкуренції і як вони впливають на поведінку суб'єктів на ринку природних ресурсів?
3. Як визначається ціна на природні ресурси в умовах ідеальної конкуренції і як це впливає на рівень споживання та виробництва?
4. Як впливає на ринок природних ресурсів наявність монополістичної конкуренції та як це впливає на рівень цін та споживання?
5. Які основні фактори визначають поведінку суб'єктів ринку природних ресурсів у монополістичній структурі ринку?
6. Які можливі стратегії поведінки суб'єктів на ринку природних ресурсів в умовах олігополії і як вони впливають на ринкову динаміку?

Методичні поради

Вивчення основних понять і концепцій, пов'язаних з ідеальною конкуренцією та іншими ринковими структурами. Ознайомлення з економічними моделями та теоріями, які досліджують поведінку суб'єктів на ринку природних ресурсів.

Аналіз реальних ситуацій та прикладів, пов'язаних з ринком природних ресурсів. Розглянути, які ринкові структури є присутніми в цих ситуаціях і як це впливає на поведінку суб'єктів. Проаналізувати стратегії, які застосовуються суб'єктами для досягнення своїх цілей.

Тести

1. Що таке ідеальна конкуренція на ринку природних ресурсів?

- 1) Ринкова структура, де існує лише один постачальник природних ресурсів.
- 2) Ринкова структура, де існує велика кількість незалежних постачальників та покупців природних ресурсів.

3) Ринкова структура, де покупці та постачальники природних ресурсів мають контроль над ринковими цінами.

2. Яка основна характеристика ідеальної конкуренції на ринку природних ресурсів?

- 1) Безумовна влада постачальників над ринком.
- 2) Відсутність втручання держави в регулювання ринку.
- 3) Велика кількість незалежних постачальників та покупців.

3. Які стратегії поведінки спостерігаються в ідеальній конкуренції на ринку природних ресурсів?

- 1) Монополістична поведінка.
- 2) Колюзія та укладання картелів.
- 3) Цінова конкуренція та максимізація прибутку.

4. Як впливає на ринок природних ресурсів наявність монополістичної конкуренції?

- 1) Призводить до збільшення конкуренції та зниження цін на ресурси.
- 2) Створює перешкоди для входу нових учасників на ринок та знижує конкуренцію.
- 3) Сприяє розвитку інновацій та підвищенню якості природних ресурсів.

5. Які інструменти можуть використовуватися для регулювання поведінки суб'єктів на ринку природних ресурсів?

- 1) Введення монополістичного контролю над ринком.
- 2) Встановлення мінімальних цін на природні ресурси.
- 3) Створення умов для розвитку конкуренції та зниження бар'єрів для входу нових учасників.

6. Що таке контракти на ринку природних ресурсів?

- 1) Юридичні документи, що регулюють взаємовідносини між постачальниками та покупцями природних ресурсів.
- 2) Фінансові угоди, які забезпечують збереження природних ресурсів.
- 3) Угоди про ділову співпрацю між підприємствами, що виробляють природні ресурси.

7. Яка головна мета використання контрактів на ринку природних ресурсів?

- 1) Забезпечення максимального прибутку для постачальників.
- 2) Забезпечення стабільності постачання та покупки природних ресурсів.
- 3) Встановлення монополістичного контролю над ринком.

8. Які типи контрактів використовуються на ринку природних ресурсів?

- 1) Фіксовані контракти, де ціна та обсяги постачання фіксуються наперед.
- 2) Гнучкі контракти, де ціна та обсяги постачання можуть змінюватися в залежності від умов ринку.
- 3) Всі вищезазначені типи контрактів.

9. Які можливості надають контракти для учасників ринку природних ресурсів?

- 1) Забезпечують гарантовані поставки та отримання ресурсів.
- 2) Дозволяють укладати довгострокові угоди та планувати виробництво.
- 3) Всі вищезазначені можливості.

10. Які економічні переваги має використання контрактів на ринку природних ресурсів?

- 1) Зниження вартості природних ресурсів для покупців.
- 2) Забезпечення стабільності доходів для постачальників.
- 3) Встановлення монополістичного контролю над ринком.

Розрахунково-логічні завдання

1. Нехай на ринку природних ресурсів попит представлений рівнянням $Q_d = 100 - 2P$, а пропозиція - $Q_s = 2P - 20$. Знайдіть рівноважну ціну та кількість на ринку.
2. Закономірність попиту на природні ресурси задана функцією $Q_d = 200 - 4P$, де Q_d - кількість споживачів, а P - ціна одиниці ресурсу. Визначте еластичність попиту, якщо ціна змінилася з 10 до 12 одиниць.
3. Фірма виробляє природні ресурси за витратами $TC = 1000 + 2Q + 0.1Q^2$, де TC - загальні витрати, а Q - кількість вироблених одиниць. Знайдіть маржинальні витрати та середні витрати фірми при виробництві 100 одиниць.
4. Нехай ринкова ціна природних ресурсів становить 50 грн/од, а витрати виробника для виробництва 100 одиниць складають 4000 грн. Визначте прибуток виробника та рентабельність виробництва.

Рекомендована література

1. Бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua/>
2. Бібліотека ім. В.Г. Короленко. URL: <http://korolenko.kharkov.com/>
3. Оверченко В.І., Мажак З.М., Софій М.І. Мікроекономіка: навч. посіб. Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2015. 348 с.
4. Петрушенко Ю.М., Дудкін О.В., Костюченко Н.М. Мікроекономіка: конспект лекцій. Суми, 2013. 206 с.
5. Оверченко В.І., Мажак З.М., Софій М.І. Мікроекономіка: навч. посіб. Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2015. 348 с.

Практичне заняття № 9

Аналіз поведінки суб'єктів ринку природних ресурсів в реальних ринкових структурах»

Перелік питань

1. Які основні ринкові структури існують на ринку природних ресурсів? Наведіть приклади.
2. Як розподіляється влада та контроль на ринку природних ресурсів в різних ринкових структурах?
3. Як визначаються ціни на природні ресурси в реальних ринкових структурах? Які чинники впливають на формування цін?
4. Які стратегії поведінки можуть використовувати суб'єкти ринку природних ресурсів для збільшення своєї прибутковості?
5. Як впливають на ринкову динаміку фактори, такі як урбанізація, зміни клімату та екологічні обмеження?
6. Які ризики пов'язані з ринковою діяльністю на ринку природних ресурсів? Які методи їх управління?

Методичні поради

Розглянути основні концепції та теоретичні підходи до аналізу поведінки суб'єктів ринку природних ресурсів в реальних ринкових структурах. Дослідити різні ринкові структури та їх особливості, а також ролі суб'єктів ринку у цих структурах.

Розглянути приклади реальних ринкових ситуацій з використанням природних ресурсів. Проаналізувати поведінку суб'єктів ринку, їх стратегії та реакції на зміни умов. Визначити, які фактори впливають на прийняття рішень суб'єктами ринку та як це впливає на ринкову динаміку.

Ознайомитись з актуальною літературою та дослідженнями в галузі поведінки суб'єктів ринку природних ресурсів.

Тести

1. Яка головна характеристика поведінки суб'єктів ринку природних ресурсів в реальних ринкових структурах?

- 1) Максимізація загального благополуччя
- 2) Мінімізація вартості виробництва
- 3) Максимізація прибутку
- 4) Максимізація екологічної стійкості

2. Яка ринкова структура характеризується багатьма продавцями і багатьма покупцями, які мають можливість впливати на ціни?

- 1) Монополія
- 2) Олігополія
- 3) Монопсонія
- 4) Конкуренція

3. Яка з наступних стратегій поведінки характерна для суб'єктів ринку в умовах олігополії?

- 1) Кооперація
- 2) Конкуренція
- 3) Монополія
- 4) Диференціація

4. Що впливає на прийняття рішень суб'єктами ринку в реальних ринкових структурах?

- 1) Ціна товарів
- 2) Попит та пропозиція
- 3) Закони та регуляції
- 4) Усі відповіді вірні

5. Яка основна ціль суб'єктів ринку природних ресурсів в реальних ринкових структурах?

- 1) Максимізація свого благополуччя

- 2) Забезпечення сталого розвитку
- 3) Максимізація соціального добробуту
- 4) Захист навколишнього середовища

6. Що розуміють під поняттям "реальна ринкова структура"?

- 1) Ринкова структура, що існує в уяві економістів
- 2) Ринкова структура, яка відповідає ідеальним умовам
- 3) Ринкова структура, що існує в реальному світі
- 4) Ринкова структура, яка формується внаслідок втручання держави

7. Яка основна ціль стратегії поведінки суб'єктів ринку в реальних ринкових структурах?

- 1) Максимізація прибутку
- 2) Забезпечення сталості та розвитку
- 3) Оптимізація виробництва
- 4) Мінімізація витрат

8. Яка ринкова структура характеризується одним продавцем і багатьма покупцями?

- 1) Монополія
- 2) Олігополія
- 3) Монопсонія
- 4) Конкуренція

9. Яка з наступних стратегій поведінки характерна для суб'єктів ринку в умовах монополії?

- 1) Кооперація
- 2) Конкуренція
- 3) Монопсонія
- 4) Монопольна дискримінація

10. Які фактори можуть впливати на формування цін на ринку природних ресурсів в реальних ринкових структурах?

- 1) Попит та пропозиція
- 2) Вартість виробництва
- 3) Конкуренція на ринку
- 4) Усі відповіді вірні

Розрахунково-логічні завдання

1. Ви аналізуєте ринок води в місті. За даними вашого дослідження, ви встановили, що пропозиція води має прямий зв'язок з ціною на неї. Які еластичності пропозиції води ви можете використовувати для визначення зміни обсягу пропозиції при зміні ціни?

2. Уявіть, що ви проводите аналіз ринку лісових ресурсів. Ви знаєте, що попит на деревину залежить від доходу споживачів та ціни на деревину. Які фактори впливають на формування попитової кривої на ринку лісових ресурсів?

3. Ви економіст, який вивчає ринок риби. Ви встановили, що пропозиція риби залежить від ціни на рибу та витрат на її виробництво. Які фактори впливають на формування пропозиційної кривої на ринку риби?

Рекомендована література

1. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: навч. посіб.: у 2 кн. / за ред. С. Панчишина. Кн. 2: Мікроекономіка. Київ: Знання, 2013. 437с.
2. Мікроекономіка: підручник / за ред. В.Д. Базилевича. К.: Знання, 2008. 679 с.
3. Мікроекономіка: навчальний посібник / за ред. В.В. Козюка та ін. Тернопіль: ТНЕУ, 2011. 496 с.
4. Мікроекономіка: підручник/за ред. А.П. Наливайка. Київ:КНЕУ, 2011. 446 с.
5. Інформаційні ресурси у цифровому репозиторії бібліотеки ВНУ імені Лесі Українки. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua>

Практичне заняття № 10

Власник природних ресурсів на ринку ресурсів

Перелік питань

1. Які основні права та обов'язки має власник природних ресурсів на ринку?
2. Як власник природних ресурсів визначає оптимальну стратегію їх використання?
3. Які фактори впливають на прибутковість власності на природні ресурси на ринку?
4. Як власник природних ресурсів забезпечує ефективне використання ресурсів і збалансоване задоволення потреб ринку?
5. Як власник природних ресурсів взаємодіє з іншими учасниками ринку, такими як споживачі, виробники та інші власники ресурсів?
6. Які ризики та виклики виникають для власника природних ресурсів на ринку та як вони можуть бути управляні?

Методичні поради

Ознайомитися з основними концепціями та теоретичними підходами до розуміння ролі власника природних ресурсів на ринку. Це включає ознайомлення з поняттями власності, прав власності, стратегічного управління ресурсами та іншими ключовими теоретичними аспектами.

Вивчення ринкових процесів та трендів, що впливають на власника природних ресурсів. Дослідження попиту, пропозиції, цін, конкуренції та інших факторів, що визначають стан ринку ресурсів. Розуміння правових аспектів, що регулюють власність на природні ресурси та діяльність на ринку ресурсів. Вивчення законодавства, правил, нормативних актів та регуляторних політик, що впливають на власника ресурсів.

Застосування економічних моделей, методів та інструментів для аналізу та розрахунків, пов'язаних з власництвом природних ресурсів на ринку.

Тести

1. Що означає термін "власність на природні ресурси"?

- 1) Право володіння та контролю над природними ресурсами
- 2) Відповідальність за охорону природних ресурсів
- 3) Обмеження використання природних ресурсів
- 4) Продаж прав на природні ресурси

2. Які основні права має власник природних ресурсів на ринку?

1) Право власності, право контролю та право вирішувати про використання ресурсів

- 2) Право власності та право продажу ресурсів
- 3) Право контролю та право продажу ресурсів
- 4) Право вирішувати про використання ресурсів та право продажу ресурсів

3. Як власник природних ресурсів визначає оптимальну стратегію їх використання?

- 1) Аналізуючи потреби ринку та вартість ресурсів
- 2) Розглядаючи поточні моделі ринку та тренди
- 3) Узгоджуючи з правовими обмеженнями та регуляторними політиками
- 4) Враховуючи економічні та екологічні чинники

4. Які фактори впливають на прибутковість власності на природні ресурси на ринку?

- 1) Попит та пропозиція ресурсів, ціна, витрати на видобуток
- 2) Зміни в економічному середовищі та політичні ризики
- 3) Застосування нових технологій та інновацій
- 4) Умови конкуренції на ринку та законодавчі зміни

5. Як власник природних ресурсів забезпечує ефективне використання ресурсів та збалансоване задоволення потреб ринку?

- 1) Застосовуючи стратегії довгострокового планування та розвитку
- 2) Підтримуючи стабільну виробничу потужність та якість ресурсів

3) Встановлюючи співпрацю з іншими учасниками ринку та зацікавленими сторонами

4) Використовуючи методи контролю та оцінки використання ресурсів

6. Які можливі варіанти використання природних ресурсів власником?

1) Використання для власних потреб

2) Продаж ресурсів на ринку

3) Укладання контрактів з іншими суб'єктами для спільного використання ресурсів

4) Розробка стратегій консервації та екологічної охорони

7. Як власник природних ресурсів може захистити свої права на ринку?

1) Застосування юридичних заходів, наприклад, реєстрація прав власності

2) Укладання договорів та контрактів з іншими суб'єктами ринку

3) Використання інтелектуальної власності та патентування технологій

4) Залучення впливових зацікавлених сторін та лобювання своїх інтересів

8. Які можливі фактори ризику для власника природних ресурсів на ринку?

1) Зміни в політичному середовищі та законодавстві

2) Природні катастрофи та екологічні кризи

3) Конкуренція з іншими власниками ресурсів

4) Економічні коливання та зміни в попиті на ресурси

9. Які можливі стратегії власника природних ресурсів для максимізації прибутку на ринку?

1) Застосування стратегії диференційованого ціноутворення

2) Використання стратегії входження на нові ринки

3) Розробка інноваційних технологій та покращення якості ресурсів

4) Укладання довгострокових контрактів зі стабільними партнерами

10. Як впливає екологічна свідомість суспільства на ринок природних ресурсів?

1) Збільшення попиту на екологічно чисті ресурси та технології

2) Застосування екологічних стандартів та обмежень на використання деяких ресурсів

3) Зміна споживацьких звичок та вибір екологічно відповідальних виробників

4) Зростання попиту на ресурси, що сприяють енергоефективності та відновлювальним джерелам енергії

Розрахунково-логічні завдання

1. Власник шахти видобуває 500 тон вугілля на день. Витрати на видобуток становлять 10 000 гривень на день. Яка середня вартість видобутого вугілля за тонну, якщо він продає його за 50 гривень за тонну?

2. Власник рибальського флоту виловлює щодня 1000 кг риби. Витрати на паливо та утримання суден становлять 5000 гривень на день. Яка середня вартість виловленої риби за кілограм, якщо він продає її за 10 гривень за кілограм?

3. Власник плантації кавових зерен вирощує 5000 кг кави на рік. Витрати на догляд за рослинами та збір врожаю становлять 50 000 гривень на рік. Яка середня вартість одного кілограма кавових зерен, якщо він продає їх за 20 гривень за кілограм?

4. Власник нафтової компанії має можливість виробляти 1000 барелів нафти на день. Його витрати на видобуток та переробку становлять 50 000 гривень на день. Яка середня вартість одного бареля нафти, якщо він продає її за 100 гривень за барель?

Рекомендована література

1. Мікроекономіка: підручник / за ред. А.П. Наливайка. Київ: КНЕУ, 2011. 446 с.

2. Наливайко А.П., Прохоров Є.В. Практикум з мікроекономіки до підручника Мікроекономіка. Київ: КНЕУ, 2013. 522 с.

3. Acemoglu D., Laibson D., List J. Microeconomics. London: Pearson, 2019. 514 p.

4. Colander D. Microeconomics. London: McGraw-Hill Education, 2019. 624 p.

5. Frank R.H., Bernanke B.S. Principles of Microeconomics. London: McGraw-Hill Education, 2019. 480 p.

Практичне заняття № 11

Вплив держави на поведінку суб'єктів ринку природних ресурсів

Перелік питань

1. Які ролі може відігравати держава в управлінні ринком природних ресурсів?
2. Які інструменти державного регулювання можуть бути використані для впливу на поведінку суб'єктів ринку природних ресурсів?
3. Які переваги та недоліки державного втручання в ринкову діяльність суб'єктів, що працюють з природними ресурсами?
4. Які законодавчі акти можуть бути прийняті державою для регулювання поведінки суб'єктів ринку природних ресурсів?
5. Як держава може впливати на цінову політику суб'єктів ринку природних ресурсів?
6. Які фінансові стимули може використовувати держава для підтримки сталих практик використання природних ресурсів?

Методичні поради

Ознайомтись з основними теоретичними концепціями та підходами до впливу держави на ринок природних ресурсів. Дослідити приклади реальних країн або регіонів, де держава активно впливає на поведінку суб'єктів ринку природних ресурсів. Розглянути їхні законодавчі акти, програми та ініціативи, спрямовані на регулювання використання ресурсів.

Провести аналіз економічних наслідків впливу держави на ринок природних ресурсів. Розглянути позитивні та негативні аспекти державного втручання, такі як забезпечення сталості ресурсів, зниження негативного впливу на довкілля, регулювання цін та інші.

Дослідити міжнародний досвід управління ринком природних ресурсів. Розглянути приклади країн з різними підходами до державного регулювання, порівняйте їхні результати та прогрес у досягненні сталого використання ресурсів.

Тести

1. Які фактори можуть впливати на поведінку суб'єктів ринку природних ресурсів під державним впливом?

- 1) Податкова політика
- 2) Регулювання цін
- 3) Законодавство про охорону довкілля
- 4) Усі вищезазначені

2. Який інструмент державного регулювання може бути використаний для забезпечення сталого використання природних ресурсів?

- 1) Встановлення максимальних обсягів видобутку
- 2) Надання фінансових пільг підприємствам
- 3) Впровадження системи торгівлі викидами
- 4) Всі вищезазначені

3. Який підхід до державного регулювання вважає, що держава має обмежений вплив на ринкову поведінку суб'єктів?

- 1) Ліберальний підхід
- 2) Інтервенціоністський підхід
- 3) Неоліберальний підхід
- 4) Екологічний підхід

4. Які можуть бути переваги впливу держави на ринок природних ресурсів?

- 1) Забезпечення сталості ресурсів
- 2) Зниження негативного впливу на довкілля
- 3) Регулювання цін
- 4) Усі вищезазначені

5. Які можуть бути недоліки впливу держави на ринок природних ресурсів?

- 1) Недостатня ефективність регулювання
- 2) Вплив корупції та недобросовісної поведінки
- 3) Обмеження конкуренції на ринку
- 4) Усі вищезазначені

6. Який тип державного втручання передбачає прямий контроль держави над видобутком та використанням природних ресурсів?

- 1) Ліцензування
- 2) Субсидування
- 3) Націоналізація
- 4) Державні закупівлі

7. Який інструмент державного впливу передбачає встановлення обмежень на максимальний рівень викидів забруднюючих речовин?

- 1) Екологічний аудит
- 2) Економічні штрафи
- 3) Система квот на викиди
- 4) Фінансова підтримка екологічних проектів

8. Який підхід до державного регулювання передбачає активний вплив держави на формування цін на ринку природних ресурсів?

- 1) Монополістичний підхід
- 2) Конкурентний підхід
- 3) Маржинальний підхід
- 4) Колективний підхід

9. Який економічний інструмент використовується для збалансування соціальних та екологічних цілей у державному регулюванні ринку природних ресурсів?

- 1) Фінансові субсидії
- 2) Податкові пільги
- 3) Компенсаційні платежі

4) Платежі за забруднення

10. Який інструмент державного регулювання передбачає встановлення меж на обсяги видобутку природних ресурсів з метою їх сталого використання?

1) Сертифікація

2) Ліцензування

3) Субсидування

4) Екологічний аудит

Розрахунково-логічні завдання

1. Наведіть приклади інструментів державного регулювання, які можуть використовуватися для зниження викидів шкідливих речовин в атмосферу.

2. Обчисліть економічні наслідки впровадження економічних штрафів за забруднення довкілля для підприємства. Виходячи з наданих даних про розмір штрафу та очікуваний обсяг викидів, визначте, як зміниться прибуток підприємства.

3. Розрахуйте екологічні вигоди від впровадження системи торгівлі викидами. Виходячи з наданих даних про обсяги викидів двох підприємств та встановлену квоту, визначте, як зміняться загальні викиди в результаті використання такої системи.

4. Розрахуйте вартість компенсаційного платежу за використання природних ресурсів. Виходячи з наданих даних про обсяг видобутку та ставки компенсаційного платежу, визначте, скільки коштує використання даного ресурсу.

5. Обчисліть вплив державного субсиду на прибуток підприємства, що займається екологічно чистим виробництвом. Виходячи з наданих даних про величину субсидії та очікуваний обсяг виробництва, визначте, як зміниться прибуток підприємства.

Рекомендована література

1. Ачкасов А. Є. Мікроекономіка. Тренінг-курс: навч. посіб. Харків: ХНАМГ, 2017. 248 с.

2. Дружиніна В.В. Мікроекономіка: навч. посіб. Харків: Друкарня Мадрид, 2015. 254 с.
3. Кравченко О.А. Мікроекономіка: теорія і практика: навч. посіб. Одеса: 2014. 255 с.
4. Espinola-Arredondo A., Munoz-Garcia F. Intermediate Microeconomic Theory: Tools and Step-by-Step Examples. The MIT Press, 2020. 505 p. 11. McConnell C.R., Brue S.L. Economics: principles, McGraw-Hill/Irwin, problems, and policies. Boston: 2018. 818p
5. Інформаційні ресурси у цифровому репозиторії бібліотеки ВНУ імені Лесі Українки. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua>

Практичне заняття № 12

Розвиток поведінки суб'єктів ринку природних ресурсів та її вплив на поведінку споживача природних ресурсів.»

Перелік питань

1. Які фактори впливають на розвиток поведінки суб'єктів ринку природних ресурсів?
2. Які зміни відбуваються в поведінці споживачів природних ресурсів залежно від змін на ринку?
3. Як розвиток технологій впливає на поведінку суб'єктів ринку природних ресурсів та споживачів?
4. Які стратегії можуть використовувати суб'єкти ринку природних ресурсів для адаптації до змін на ринку?
5. Які соціально-економічні чинники впливають на поведінку суб'єктів ринку та споживачів природних ресурсів?
6. Які наслідки можуть виникнути внаслідок неконтрольованого розвитку поведінки суб'єктів ринку природних ресурсів?

Методичні поради

Дослідити основні теоретичні підходи до розуміння поведінки суб'єктів ринку природних ресурсів. Розглянути класичні та сучасні моделі, теорії та концепції.

Проаналізувати вплив ринкових факторів на поведінку суб'єктів ринку природних ресурсів. Дослідити, як зміни в цінах, попиті, конкуренції та інших ринкових умовах впливають на стратегії та рішення суб'єктів ринку.

Розглянути роль технологічного розвитку у зміні поведінки суб'єктів ринку природних ресурсів. Дослідити, як нові технології, інновації та зелені рішення впливають на стратегії споживачів та виробників.

Вивчити соціально-економічні чинники, що впливають на поведінку суб'єктів ринку природних ресурсів.

Тести

1. Що розуміють під розвитком поведінки суб'єктів ринку природних ресурсів?

- 1) Збільшення кількості суб'єктів на ринку природних ресурсів.
- 2) Зміна стратегій та рішень суб'єктів ринку природних ресурсів з часом.
- 3) Покращення доступу до природних ресурсів для споживачів.

2. Які фактори впливають на розвиток поведінки суб'єктів ринку природних ресурсів?

- 1) Ринкові умови, технологічний прогрес, соціально-економічні тенденції тощо.
- 2) Політичні рішення уряду щодо регулювання ринку природних ресурсів.
- 3) Релігійні та культурні переконання суб'єктів ринку природних ресурсів.

3. Які зміни можуть відбуватися в поведінці споживачів природних ресурсів залежно від змін на ринку?

- 1) Зміна споживацьких пріоритетів та вподобань.
- 2) Зміна споживацького попиту на певні види природних ресурсів.
- 3) Зміна рівня свідомості та усвідомленості споживачів щодо використання природних ресурсів.

4. Як розвиток технологій впливає на поведінку суб'єктів ринку природних ресурсів та споживачів?

1) Зменшення залежності від природних ресурсів за рахунок ефективних технологій.

2) Збільшення попиту на природні ресурси у зв'язку з розвитком нових технологій.

3) Зміна способу виробництва та споживання природних ресурсів за рахунок нових технологій.

5. Які стратегії можуть використовувати суб'єкти ринку природних ресурсів для адаптації до змін на ринку?

1) Диверсифікація виробництва та споживання природних ресурсів.

2) Зменшення конкуренції на ринку природних ресурсів шляхом монополізації.

3) Збільшення використання природних ресурсів без зміни стратегій та рішень.

6. Які чинники можуть впливати на розвиток поведінки суб'єктів ринку природних ресурсів?

1) Зміни у цінах на природні ресурси.

2) Інновації та технологічний прогрес.

3) Регулювання державних органів.

7. Які наслідки можуть виникати внаслідок зміни поведінки суб'єктів ринку природних ресурсів?

1) Зміна рівня споживання природних ресурсів.

2) Зміна цін на природні ресурси.

3) Зміна виробництва та екологічних наслідків.

8. Які стратегії можуть використовувати суб'єкти ринку для збереження природних ресурсів?

1) Використання екологічно чистих технологій.

2) Зменшення виробництва та споживання природних ресурсів.

3) Розробка ефективних систем переробки та утилізації відходів.

9. Які чинники впливають на поведінку споживачів природних ресурсів?

- 1) Ціна на природні ресурси.
- 2) Соціальні та екологічні уявлення.
- 3) Реклама та маркетингові впливи.

10. Як поведінка суб'єктів ринку природних ресурсів може впливати на ринкову конкуренцію?

- 1) Зміна рівня конкуренції на ринку.
- 2) Встановлення монополії на ринку природних ресурсів.
- 3) Збільшення ринкової долі певних суб'єктів.

Розрахунково-логічні завдання

1. Фірма виробляє товар, використовуючи природний ресурс А. Залежно від кількості використаного ресурсу, виробництво товару змінюється за законом $Q = 2A + 5$, де Q - кількість вироблених товарів, A - кількість використаного ресурсу. Яка кількість товару буде вироблена, якщо фірма використає 10 одиниць ресурсу А?

2. Споживачі на ринку природних ресурсів купують товари, виготовлені з використанням ресурсу Б. Функція попиту на товари залежить від ціни товару (P) за законом $Q = 100 - 2P$, де Q - кількість куплених товарів. Яку ціну споживачі будуть готові заплатити за товар, якщо їхня попитна функція має значення $Q = 50$?

3. Фірма виробляє товар з використанням ресурсу В. Залежність вартості виробництва (C) від кількості використаного ресурсу має вигляд $C = 10 + 2V$, де V - кількість використаного ресурсу В. Яка буде вартість виробництва, якщо фірма використає 5 одиниць ресурсу В?

Рекомендована література

1. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: навч. посіб.: у 2 кн. / за ред. С. Панчишина. Кн. 2: Мікроекономіка. Київ: Знання, 2013. 437с.
2. Ачкасов А. Є. Мікроекономіка. Тренінг-курс: навч. посіб. Харків: ХНАМГ, 2017. 248 с.
3. Мікроекономіка: підручник /за ред. А.П. Наливайка. Київ: КНЕУ, 2011. 446 с.

4. Наливайко А.П., Прохоров Є.В. Практикум з мікроекономіки до підручника Мікроекономіка. Київ: КНЕУ, 2013. 522 с.

Перелік питань для контролю знань

1. Предмет мікроекономічного аналізу.
2. Альтернативна вартість та вибір.
3. Методи дослідження в мікроекономічному аналізі.
4. Корисність та її види.
5. Крива та карта байдужості та їх характеристика.
6. Гранична норма зміщення та її характеристика.
7. Бюджетна лінія: суть, вплив зміни ціни та бюджету.
8. Раціональний вибір споживача: кардиналістський та ординалістський підхід.
9. Економічні витрати та їх класифікація.
10. Короткостроковий період, закон спадної граничної продуктивності.
11. Види витрат у короткостроковому періоді.
12. Довгостроковий період, вибір масштабу виробничої діяльності.
13. Види ринкових структур та їх основні ознаки.
14. Підприємство на ринку чистої конкуренції: крива попиту, загальний і граничний дохід.
15. Конкурентне підприємство в короткостроковому періоді: максимізація прибутку. мінімізація збитків, згортання виробництва.
16. Крива пропозиції конкурентного підприємства і галузі в короткостроковому періоді.
17. Типи підприємств в короткостроковому періоді.
18. Максимізація прибутку конкурентного підприємства в довгостроковому періоді.
19. Характер кривої пропозиції конкурентної галузі в довгостроковому періоді.
20. Ефективність ринку чистої конкуренції.

21. Чиста монополія: види і характеристика.
22. Вибір ціни та обсягу виробництва чистим монополістом.
23. Еластичність попиту та максимізація прибутку чистого монополіста.
24. Цінова дискримінація за умов чистої монополії.
25. Державне регулювання ціноутворення природних монополій.
26. Характеристика ринку олігополії.
27. Конкуренція цін на ринку олігополії: "цінова війна", модель Бертрана.
28. Модель Курно.
29. Теорія ігор у визначенні поведінки олігополістів: "дилема ув'язненого".
30. Ламана крива попиту та відносна стабільність цін на ринку олігополії.
31. Картель та таємна змова.
32. Ціноутворення на ринку диференційованої олігополії за принципом "витрати плюс".
33. Антимонopolьне регулювання діяльності підприємств.
34. Монополістична конкуренція та диференціація товару.
35. Поведінка підприємств на ринку монополістичної конкуренції в короткостроковому періоді.
36. Поведінка підприємств на ринку монополістичної конкуренції в довгостроковому періоді.
37. Попит на ресурс та його фактори.
38. Фактори зміни попиту на ресурс.
39. Фактори зміни цінової еластичності попиту на ресурс.
40. Оптимальне співвідношення ресурсів у процесі виробництва товару.
41. Характер кривої пропозиції праці: ефект зміщення та ефект доходу.
42. Встановлення ставки зарплати на конкурентному ринку праці.
43. Ринок монопсонії та ставка зарплати.
44. Максимізація прибутку підприємства за різних структур ринків блага та праці.

45. Профспілки та ставка зарплати.
46. Причини диференціації ставок зарплати.
47. Інвестиції в людський капітал.
48. Основи теорії суспільного вибору.
49. Суспільний виріб: порівняння граничної вигоди і граничних витрат.
50. Негативні екстерналії та їх вплив на ефективність.
51. Позитивні екстерналії та їх вплив на ефективність.
52. Методи захисту від екстерналій.
53. Представницька демократія та суспільний вибір.

Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна література

1. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: навч. посіб.: у 2 кн. / за ред. С. Панчишина. Кн. 2: Мікроекономіка. Київ: Знання, 2013. 437 с.
2. Будаговська С., Кілієвич О., Луніна І. Мікроекономіка і макроекономіка: підручник. К. Основи, 2003. 518 с.
3. Мікроекономіка: підручник / за ред. В.Д. Базилевича. К.: Знання, 2008. 679 с.
4. Мікроекономіка: навчальний посібник / за ред. В.В. Козюка та ін. Тернопіль: ТНЕУ, 2011. 496 с.
5. Мікроекономіка: підручник / за ред. А.П. Наливайка. Київ: КНЕУ, 2011. 446 с.
6. Наливайко А.П., Прохоров Є.В. Практикум з мікроекономіки до підручника Мікроекономіка. Київ: КНЕУ, 2013. 522 с.
7. Піндайк Р.С., Рубінфелд Д.Л. Мікроекономіка. Київ: Основи, 1996. 646 с.
8. Acemoglu D., Laibson D., List J. Microeconomics. London: Pearson, 2019. 514 p.
9. Colander D. Microeconomics. London: McGraw-Hill Education, 2019. 624 p.
10. Frank R.H., Bernanke B.S. Principles of Microeconomics. London: McGraw-Hill Education, 2019. 480 p.

Додаткова література

1. Ачкасов А. Є. Мікроекономіка. Тренінг-курс: навч. посіб. Харків: ХНАМГ, 2017. 248 с.
2. Бєсєдіна Г. Є. Мікроекономіка: практикум. Харків, 2013. 99 с.
3. Дружиніна В.В. Мікроекономіка: навч. посіб. Харків: Друкарня Мадрид, 2015. 254 с.
4. Економічна теорія: практикум (тести і задачі): навч. посіб. / за ред. О. Ватаманюка. Львів: Інтеллект-Захід, 2010. 374 с.
5. Кравченко О.А. Мікроекономіка: теорія і практика: навч. посіб. Одеса: Астропринт, 2014. 255 с.
6. Оверченко В.І., Мажак З.М., Софій М.І. Мікроекономіка: навч. посіб. Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2015. 348 с.
7. Петрушенко Ю.М., Дудкін О.В., Костюченко Н.М. Мікроекономіка: конспект лекцій. Суми, 2013. 206 с.
8. Семюелсон П.А., Нордгауз В.Д. Мікроекономіка. Київ: Основи, 1998. 676 с.
9. Хмель С.М. Мікроекономіка: задачі, вправи, тести: навч. посіб. Харків: ХАІ, 2016. 59 с.

10. Espinola-Arredondo A., Munoz-Garcia F. Intermediate Microeconomic Theory: Tools and Step-by-Step Examples. The MIT Press, 2020. 505 p.

11. McConnell C.R., Brue S.L. Economics: principles, problems, and policies. Boston: McGraw-Hill/Irwin, 2018. 818 p

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>

2. Бібліотека ім. В.Г. Короленко. URL: <http://korolenko.kharkov.com/>

3. Студентська електронна бібліотека URL: <http://www.lib.ua-ru.net/>

4. Нормативно-правова база України URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/>

5. Державний служба статистики URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>

6. Інформаційні ресурси у цифровому репозиторії бібліотеки ВНУ імені Лесі Українки. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua>

7. Кабінет Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>.

Навчально-методичне видання

Сур'як Алла Володимирівна

Мікроекономічний аналіз ринку природних ресурсів

Методичні вказівки до практичних занять

Друкується в авторській редакції

Підписано до друку 01.95.2023. формат 60x84x16

Ум.друк.арк.6,25. Зам. №96. Тираж 50

Папір офсетний. Гарнітура Times. Друк офсетний

Друк КП ІА «Волиньенергософт», .43021, м. Луцьк, вул. Винниченка,63

Свідоцтво Держкомінформу України ВЛн №31 від 04.02.2004 р.